พระราชบัญญัติ

ส่งเสริมการพาณิชยนาวี

พ.ศ. ๒๕๒๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

เป็นปีที่ ๓๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพาณิชยนาวี

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี พ.ศ. ๒๕๒๑"

มาตรา ๒[1] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๕ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"การพาณิชยนาวี" หมายความว่า การขนส่งทางทะเล การประกันภัยทางทะเล การเดินเรือ กิจการอู่เรือและกิจการท่าเรือ และหมายความรวมถึงกิจการอย่างอื่นที่เกี่ยวเนื่องโดยตรงหรือเป็นส่วนประกอบกับกิจการดังกล่าวตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"การขนส่งทางทะเล"[2] หมายความว่า การขนส่งของหรือคนโดยสารโดยเรือจากประเทศไทยไปยังต่างประเทศหรือจากต่างประเทศมายังประเทศไทยหรือจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งนอกราชอาณาจักร และให้หมายความรวมถึงการขนส่งของหรือคนโดยสารทางทะเลชายฝั่งในราชอาณาจักรโดยเรือที่มีขนาดตั้งแต่สองร้อยห้าสิบตันกรอสขึ้นไปด้วย

"เรือ" หมายความว่า เรือเดินทะเลที่ใช้ในการขนส่งทางทะเล

"เรือไทย" หมายความว่า เรือไทยตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทยที่ใช้ในการขนส่งทางทะเล

"ผู้ประกอบการขนส่งทางทะเล" หมายความว่า ผู้ประกอบธุรกิจการขนส่งทางทะเลซึ่งอยู่ในประเทศไทยและรับทำการขนส่งทางทะเล และหมายความรวมถึงสาขาและตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจการขนส่งทางทะเล ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศและประกอบการขนส่งทางทะเลในประเทศไทย รวมทั้งผู้กระทำการเป็นนายหน้าเตรียมหาของในประเทศไทยเพื่อการขนส่งทางทะเล

"ผู้ส่งของ" หมายความว่า เจ้าของของหรือตัวแทนซึ่งส่งของไปยังหรือสั่งหรือนำของมาจากต่างประเทศโดยทางทะเล

"ของ" หมายความว่า สินค้า สิ่งของ หรือสัตว์มีชีวิต

"ท่าเรือ" หมายความว่า สถานที่สำหรับให้บริการแก่เรือในการจอด เทียบบรรทุกหรือขนถ่ายของ

"กิจการท่าเรือ" หมายความว่า ธุรกิจเกี่ยวกับท่าเรือ และหมายความรวมถึงธุรกิจอื่นที่เกี่ยวเนื่องโดยตรงหรือเป็นส่วนประกอบกับท่าเรือตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"กิจการอู่เรือ" หมายความว่า ธุรกิจต่อ ซ่อม หรือซ่อมบำรุงเรือ หรือให้บริการติดตั้งหรือซ่อมเครื่องเรือหรืออุปกรณ์การเดินเรือของเรือ

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชยนาวี

"สำนักงาน" หมายความว่า กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี*

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕[3] ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชยนาวี" ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นรองประธาน

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเป็นกรรมการ

(๔) ประธานสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และประธานสมาคมธนาคารไทยเป็นกรรมการ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีความรู้หรือประสบการณ์ทางด้านการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศ การขนส่งทางน้ำ กิจการท่าเรือ กิจการการเดินเรือไทย กิจการอู่เรือ กฎหมายพาณิชยนาวี การประกันภัยทางทะเล การค้าระหว่างประเทศและด้านสิ่งแวดล้อม ด้านละหนึ่งคนเป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๖[4] ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่

มาตรา ๗ ผู้มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ห้ามมิให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(๑) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๒) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นข้าราชการการเมือง

(๕) เป็นกรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก

(๔) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗

เมื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้

กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งตามวรรคสองอยู่ในตำแหน่งตามวาระของกรรมการที่ตนแทน

มาตรา ๙ ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการซึ่งได้รับมอบหมายจากประธานเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานและรองประธานไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมแทน

มาตรา ๑๐ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียเป็นการส่วนตัวในเรื่องใด ห้ามมิให้กรรมการผู้นั้นออกเสียงลงคะแนนในเรื่องนั้น[5]

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำปรึกษาต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการพาณิชยนาวีตามที่คณะรัฐมนตรีขอให้พิจารณา

(๑/๑)[6] เสนอนโยบายและแผนการพัฒนาการพาณิชยนาวี รวมทั้งแผนการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ และแผนการบริหารจัดการระบบการขนส่งที่เชื่อมโยงกับการขนส่งทางทะเลโดยมุ่งเน้นในการสร้างความเข้มแข็งให้กับการพาณิชยนาวีไทยต่อคณะรัฐมนตรี

(๑/๒)[7] เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาประกาศกำหนดบริเวณหรือทำเลที่เหมาะสมสำหรับเป็นที่ตั้งของท่าเรือประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะของการ

ขนส่งทางทะเลโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากร ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ความมั่นคง การรักษาสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยในการเดินเรือ

(๒) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการพัฒนา การส่งเสริม การควบคุม การคุ้มครอง และการประสานงานการพาณิชยนาวี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ให้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการ

(ก) ในการเสริมสร้างเรือไทยให้มีจำนวนและความสามารถในการดำเนินการขนส่งทางทะเลสูงขึ้น

(ข) เพื่อจัดให้มีและหรือส่งเสริมสถานฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และคนประจำเรือ ตลอดจนผู้ประกอบธุรกิจการพาณิชยนาวีให้เพียงพอกับความต้องการของประเทศและให้เข้ามาตรฐานสากล

(ค) ในการส่งเสริมและควบคุมเกี่ยวกับการขนส่งทางทะเล การประกันภัยทางทะเล การเดินเรือ กิจการอู่เรือ และกิจการท่าเรือรวมทั้งการสื่อสารและเครื่องช่วยในการเดินเรือ และ

(ง) เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองผู้ประกอบการขนส่งทางทะเลซึ่งสามารถถือกรรมสิทธิ์เรือไทยได้ และผู้ส่งของซึ่งอยู่ในประเทศไทย

(๓) จัดทำข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีโดยหารือกับส่วนราชการของราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบรวม แยก และเลิกท่าเรือและกิจการท่าเรือตลอดจนโครงสร้างและแผนงานในการขยายงาน การลงทุน การวางแผนพัฒนาท่าเรือและกิจการท่าเรือของส่วนราชการของราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ

(๔) เสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำต่อคณะรัฐมนตรีในการออกกฎหมายเพื่อการพัฒนา การส่งเสริม การควบคุม การคุ้มครอง และการประสานงานการพาณิชยนาวี

(๕) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการพาณิชยนาวี

(๖) เสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ประกาศและคำสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้ผู้ได้รับสิทธิและประโยชน์ปฏิบัติ เพื่อควบคุมการใช้สิทธิและประโยชน์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) ประสานโครงการและแผนงานเกี่ยวกับการพาณิชยนาวีและการควบคุมการเดินเรือระหว่างส่วนราชการของราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจและเอกชน

(๙)[8] ปฏิบัติการอื่นใดที่พระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการหรือที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

คณะกรรมการอาจมอบหมายหน้าที่ตาม (๘) และ (๙) ให้สำนักงานปฏิบัติแทนได้

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการอาจตั้งบุคคลใดเป็นคณะกรรมการเฉพาะเรื่องหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการจะมอบหมายก็ได้

ให้นำมาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องและคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการหรือสำนักงาน มีอำนาจเรียกเป็นหนังสือให้บุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง หรือให้ส่งเอกสารใดอันเกี่ยวกับกิจการพาณิชยนาวีได้

มาตรา ๑๔ ให้มีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี*ขึ้นในกระทรวงคมนาคม มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานเกี่ยวกับการพาณิชยนาวี

(๒) ศึกษาและวิเคราะห์โครงการ แผนงาน หรือมาตรการเกี่ยวกับการพาณิชยนาวีเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

(๓) ศึกษาและวิจัย และประสานงานในทางวิชาการเกี่ยวกับการขนส่งทางทะเล การประกันภัยทางทะเล การเดินเรือ การสื่อสารและเครื่องช่วยในการเดินเรือ กิจการอู่เรือและกิจการท่าเรือ และรวบรวมข้อมูลในทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลดังกล่าวกับสถาบันทางวิชาการอื่น

(๔) ปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติการตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนด ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงาน

มาตรา ๑๕ ให้มีอธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีคนหนึ่ง มีหน้าที่บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงาน และจะให้มีรองอธิบดีเป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

มาตรา ๑๖ ในการส่งเสริมการพาณิชยนาวี รัฐบาลอาจกำหนดมาตรการและหรือให้สิทธิและประโยชน์ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้การขนส่งของทางทะเลระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศแต่ละประเทศต้องใช้บริการขนส่งโดยเรือไทยไม่น้อยกว่าอัตราส่วนของปริมาณของและของค่าระวางที่มีการขนส่งระหว่างกันตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

(๒) ให้ผู้ถือหุ้นของนิติบุคคลที่ประกอบการขนส่งทางทะเลและที่ถือกรรมสิทธิ์เรือไทยหรือที่ประกอบกิจการอู่เรือตามที่กำหนด ได้รับยกเว้นหรือลดอัตราภาษีเงินได้สำหรับเงินปันผลที่ได้รับจากนิติบุคคลดังกล่าว โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

(๓) ให้ผู้ส่งของซึ่งส่งของที่เป็นผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์จากประเทศไทยออกไปยังต่างประเทศโดยเรือไทย หรือสั่งหรือนำของจากต่างประเทศเข้ามายังประเทศไทยโดยเรือไทย มีสิทธิหักเงินจำนวนไม่เกินร้อยละห้าสิบของค่าระวางและหรือเงินอย่างอื่นที่ได้เสียไปตามปกติในการขนส่งของดังกล่าว ออกจากเงินได้สุทธิหรือกำไรสุทธิ แล้วแต่กรณี โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกาตาม (๑) (๒) และ (๓) จะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการใช้มาตรการและการให้สิทธิและประโยชน์ดังกล่าวไว้ด้วยก็ได้

มาตรา ๑๗ รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงในเรื่องดังต่อไปนี้ทั้งหมดหรือบางเรื่องได้ คือ

(๑) กำหนดของที่ทางราชการ องค์การของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ สั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศ โดยทางเรือในเส้นทางที่มีเรือไทยเดินอยู่และสามารถให้บริการรับขนได้ ต้องบรรทุกโดยเรือไทย

(๒) กำหนดของที่ผู้ส่งของสั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศโดยใช้เงินกู้จากแหล่งเงินกู้ของทางราชการ องค์การของรัฐ หรือบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยภายใต้บังคับของเงื่อนไขแห่งการกู้เงินนั้น หรือของที่บุคคลซึ่งเป็นคู่สัญญากับทางราชการ องค์การของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ สั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าวโดยทางเรือในเส้นทางที่มีเรือไทยเดินอยู่และสามารถให้บริการรับขนได้ ต้องบรรทุกโดยเรือไทย

(๓) กำหนดของตามชนิดและประเภทที่กำหนดที่ผู้ส่งของจะส่งออกไปยังต่างประเทศ หรือสั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศโดยทางเรือ ในเส้นทางที่มีเรือไทยเดินอยู่และสามารถให้บริการรับขนได้ในระยะเวลาใด ๆ ที่กำหนด ต้องบรรทุกโดยเรือไทยในปริมาณไม่น้อยกว่าอัตราส่วนที่กำหนด

มาตรา ๑๘ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๗ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขใด ๆ ที่จำเป็นเกี่ยวกับการบรรทุกของตามที่กำหนดโดยเรือไทย

(๒) กำหนดมาตรการเกี่ยวกับการให้ผู้ส่งของแจ้งการส่งออกไปยังต่างประเทศ หรือสั่งหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งของตามชนิดและประเภทที่กำหนดให้บรรทุกโดยเรือไทย

(๓) กำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อทราบปริมาณของที่กำหนดให้บรรทุกโดยเรือไทยและปริมาณการใช้บริการเรือไทยของผู้ส่งของในระยะเวลาที่กำหนด

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่ไม่อาจบรรทุกของที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ โดยเรือไทยได้ให้ผู้ส่งของยื่นคำขอรับหนังสืออนุญาตให้บรรทุกของดังกล่าวโดยเรืออื่นต่อสำนักงาน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานกำหนด

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้บรรทุกของโดยเรืออื่นให้สำนักงานแจ้งให้ผู้ขอทราบภายในเวลาไม่เกินห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ ถ้าผู้ขอไม่ได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาห้าวันให้ถือว่าได้รับอนุญาตให้บรรทุกของโดยเรืออื่นได้

มาตรา ๒๐ สำนักงานจะออกหนังสืออนุญาตตามคำขอรับหนังสืออนุญาตตามมาตรา ๑๙ ให้ผู้ส่งของบรรทุกของโดยเรืออื่นได้ เมื่อปรากฏว่า

(๑) ในระหว่างระยะเวลาที่กำหนดให้บรรทุกของลงเรือ ไม่มีเรือไทยที่จะรับบรรทุกของจากท่าเรือที่จะบรรทุกของนั้น หรือมีเรือไทยแต่ไม่มีระวางพอที่จะบรรทุกของนั้น

(๒) มีสนธิสัญญาหรือความตกลงที่รัฐบาลไทยทำกับรัฐบาลต่างประเทศโดยเฉพาะ หรือ

(๓) มีกรณีที่ต้องผ่อนผันให้เป็นพิเศษ

มาตรา ๒๑ เรือที่มิใช่เรือไทยที่ผู้ประกอบการขนส่งทางทะเลซึ่งถือกรรมสิทธิ์เรือไทยเช่ามาเพื่อเสริมจำนวนเรือในเส้นทางที่มีเรือของตนเดินรับขนของอยู่เป็นปกติ อาจได้รับสิทธิและประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้เช่นเดียวกับเรือไทยตลอดเวลาการเช่าเรือ หากผู้ประกอบการขนส่งทางทะเลแจ้งและแสดงหลักฐานการเช่าเรือต่อสำนักงานและได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายให้ใช้เรือนั้นในธุรกิจการขนส่งทางทะเลของตนได้ ในการนี้ให้รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตให้ผู้ประกอบการขนส่งทางทะเลเช่าและใช้เรือนั้นในการขนส่งทางทะเลไว้ด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแจ้ง รวมทั้งหลักฐานการเช่าเรือที่ต้องแสดงตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๒ เมื่อมีกฎกระทรวงกำหนดให้การส่งของโดยทางเรือต้องบรรทุกโดยเรือไทยตามมาตรา ๑๗ แล้ว ถ้าผู้ส่งของผู้ใดไม่ส่งของตามที่กำหนดโดยเรือไทย

หรือเรือที่ได้รับสิทธิและประโยชน์ตามมาตรา ๒๑ หรือส่งของตามชนิดและประเภทที่กำหนดโดยเรือไทย หรือเรือที่ได้รับสิทธิและประโยชน์ตามมาตรา ๒๑ น้อยกว่าอัตราส่วนที่กำหนดไว้ และมิได้รับอนุญาตให้ส่งของโดยเรืออื่นตามมาตรา ๒๐ ให้ผู้ส่งของนั้นเสียค่าธรรมเนียมพิเศษเท่ากับสองเท่าของค่าระวาง สำหรับการรับขนของนั้นหรือสองเท่าของค่าระวางสำหรับการรับขนของส่วนที่ผู้ส่งของส่งไปไม่ครบอัตราส่วนที่กำหนดให้ส่งโดยเรือไทย

การคำนวณค่าระวางเพื่อการเสียค่าธรรมเนียมพิเศษตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ถือว่าภาระในการเสียค่าธรรมเนียมพิเศษเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ผู้ส่งของส่งของโดยเรืออื่นหรือตั้งแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ระบุในคำสั่งให้ชำระค่าธรรมเนียมพิเศษในกรณีที่ผู้ส่งของส่งของโดยเรือไทยหรือเรือที่ได้รับสิทธิและประโยชน์ตามมาตรา ๒๑ ไม่ครบอัตราส่วนที่กำหนด และเมื่อถึงกำหนดชำระแล้วมิได้เสีย ให้ถือว่าเป็นค่าธรรมเนียมพิเศษที่ค้างชำระ

การเสียค่าธรรมเนียมพิเศษให้ชำระต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๓ เพื่อให้ได้รับชำระค่าธรรมเนียมพิเศษที่ค้างชำระ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ซึ่งต้องรับผิดชำระค่าธรรมเนียมพิเศษชำระค่าธรรมเนียมพิเศษดังกล่าว รวมทั้งให้มีอำนาจสั่งยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชำระค่าธรรมเนียมพิเศษโดยไม่ต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง

วิธีการยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าว เมื่อหักค่าธรรมเนียมกับค่าใช้จ่ายในการยึดและขาย และค่าธรรมเนียมพิเศษแล้ว ถ้ามีเงินเหลือ ให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน

มาตรา ๒๔ เมื่อปรากฏว่าผู้ประกอบการขนส่งทางทะเลผู้ใดให้สิทธิหรือประโยชน์พิเศษแก่ผู้ส่งของหรือได้รับสิทธิหรือประโยชน์พิเศษ ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการเอาเปรียบและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการขนส่งทางทะเลอื่นซึ่งถือกรรมสิทธิ์เรือไทยในการประกอบการขนส่งทางทะเล รัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ให้เรียกเก็บเงินป้องกันการเอาเปรียบในการประกอบการขนส่งทางทะเลจากผู้ประกอบการขนส่งทางทะเลซึ่งเป็นมูลให้มีประกาศให้เรียกเก็บเงินป้องกันการเอาเปรียบในการประกอบการขนส่งทางทะเล สำหรับของที่ผู้ประกอบการขนส่งทางทะเลนั้นรับขนภายในระยะเวลาที่ระบุในคำสั่งในอัตราที่เห็นสมควรแต่ไม่เกินจำนวนเงินค่าระวาง สำหรับการรับขนของนั้น

(๒) ห้ามเรือของผู้ประกอบการขนส่งทางทะเลซึ่งเอาเปรียบในการประกอบการขนส่งทางทะเลทั้งหมดหรือบางส่วน มิให้บรรทุกหรือขนถ่ายของ ณ ท่าเรือ ในราชอาณาจักรตามระยะเวลาที่กำหนด

การคำนวณค่าระวางเพื่อการเรียกเก็บเงินป้องกันการเอาเปรียบในการประกอบการขนส่งทางทะเลตาม (๑) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

การเรียกเก็บเงินป้องกันการเอาเปรียบในการขนส่งทางทะเลตาม (๑) ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร และให้นำกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือเสมือนว่าเงินป้องกันการเอาเปรียบในการขนส่งทางทะเลเป็นอากรขาเข้าหรืออากรขาออกตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร และเพื่อประโยชน์ในการเรียกเก็บเงินป้องกันการเอาเปรียบในการขนส่งทางทะเล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมีอำนาจกักเรือที่ขนของนั้นไว้จนกว่าผู้ประกอบการขนส่งทางทะเลจะได้ชำระเงินป้องกันการเอาเปรียบในการขนส่งทางทะเลจนครบถ้วนหรือหาหลักประกันมาให้จนเป็นที่พอใจ

คำสั่งตามวรรคหนึ่งและการแก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกคำสั่งดังกล่าว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๕[9] ผู้ประกอบธุรกิจการขนส่งทางทะเล และผู้ประกอบกิจการอู่เรือที่ให้บริการต่อ ซ่อม หรือซ่อมบำรุงเรือที่มีขนาดตั้งแต่หกสิบตันกรอสขึ้นไป ต้องจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการขนส่งทางทะเล หรือผู้ประกอบกิจการอู่เรือ แล้วแต่กรณี ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

การขอและการจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๖ สำนักงานอาจขอให้ส่วนราชการของราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ส่งโครงการหรือแผนงาน ตลอดจนรายละเอียดทางวิชาการ การเงินและสถิติที่จำเป็นแก่การศึกษาภาวะการพาณิชยนาวี เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการหรือสำนักงานก็ได้

มาตรา ๒๗ เพื่อประโยชน์ในการสำรวจและรวบรวมข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการพาณิชยนาวี ให้ผู้ประกอบธุรกิจการพาณิชยนาวีแจ้งข้อมูล สถิติ และข้อความอื่นที่จำเป็นต่อสำนักงาน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อมูล สถิติ หรือข้อความใด ๆ อันได้มาตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๒๗ ซึ่งตามปกติวิสัยพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามหน้าที่ราชการหรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบ การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี

มาตรา ๒๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกตามมาตรา ๑๓ มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินห้าพันบาท*

[*มาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย]

มาตรา ๓๐ ผู้ใดให้ข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสารตามมาตรา ๑๓ อันเป็นเท็จหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ หรือกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๒๗ หรือแจ้งข้อมูล สถิติหรือข้อความอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่ออกตามมาตรา ๑๘ มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และชำระค่าปรับเป็นพินัยอีกไม่เกินวันละสองพันบาทตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม*

[*มาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย]

มาตรา ๓๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินห้าหมื่นบาท และชำระค่าปรับเป็นพินัยอีกไม่เกินวันละสองพันบาทตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตาม*

[*มาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย]

มาตรา ๓๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๔ ผู้ใดประกอบธุรกิจการขนส่งทางทะเล กิจการท่าเรือ หรือกิจการอู่เรือดังกล่าวในมาตรา ๒๕ อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ อาจประกอบธุรกิจนั้นต่อไปได้อีกหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แต่ถ้าประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวต่อไป ผู้นั้นต้องจดทะเบียนตามมาตรา ๒๕

มาตรา ๓๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และกำหนดกิจการ

อื่น เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การพาณิชยนาวีอันได้แก่ การขนส่งทางทะเล การประกันภัยทางทะเล การเดินเรือ กิจการอู่เรือ และกิจการท่าเรือ มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ ซึ่งรัฐจำเป็นต้องควบคุม ทำนุบำรุงและส่งเสริมให้เจริญยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถสนองความต้องการของประเทศได้ แต่ปัจจุบันกิจการพาณิชยนาวีอยู่ในความควบคุมของหน่วยราชการหลายแห่ง สมควรให้มีการประสานงานเพื่อควบคุม ทำนุบำรุงและส่งเสริมการพาณิชยนาวีให้สอดคล้องกันตามนโยบายของประเทศ และให้มีมาตรการต่าง ๆ เพื่อใช้ในการส่งเสริมและคุ้มครองการพาณิชยนาวีของไทยให้เจริญก้าวหน้าสามารถสนองความต้องการของประเทศและสามารถแข่งขันในการขนส่งทางเรือระหว่างประเทศได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

***พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕**[10]

มาตรา ๑๐๘ ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้แก้ไขคำว่า “สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชยนาวี” เป็น “กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี” และคำว่า “เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชยนาวี” เป็น “อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมาย

ใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘[11]

มาตรา ๙ ผู้ประกอบธุรกิจการขนส่งของซึ่งเป็นเจ้าของหรือใช้เรือในกิจการของตนที่มีขนาดต่ำกว่าห้าร้อยตันกรอสและผู้ประกอบธุรกิจการขนส่งคนโดยสารโดยเรือจากประเทศไทยไปยังต่างประเทศหรือจากต่างประเทศมายังประเทศไทยหรือจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งนอกราชอาณาจักรผู้ประกอบธุรกิจการขนส่งของหรือคนโดยสารทางทะเลชายฝั่งในราชอาณาจักรโดยเรือที่มีขนาดตั้งแต่สองร้อยห้าสิบตันกรอสขึ้นไป และผู้ประกอบกิจการอู่เรือที่ให้บริการ ต่อ ซ่อม หรือซ่อมบำรุงเรือที่มีขนาดตั้งแต่หกสิบตันกรอสขึ้นไปแต่ไม่ถึงห้าร้อยตันกรอส อยู่แล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการขนส่งทางทะเลหรือผู้ประกอบกิจการอู่เรือ แล้วแต่กรณีต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชยนาวีซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้มีคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชยนาวีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ปัจจุบันกิจการขนส่งคนโดยสารระหว่างประเทศและกิจการขนส่งของหรือคนโดยสารทางทะเลชายฝั่งในราชอาณาจักรมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในแง่การนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทย แต่ผู้ประกอบกิจการดังกล่าวยังไม่ได้รับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้เท่าที่ควร สมควรปรับปรุงบทนิยาม “การขนส่งทางทะเล” ให้ครอบคลุมถึงกิจการดังกล่าว นอกจากนี้สมควรแก้ไขหลักเกณฑ์การจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจการขนส่งทางทะเลและผู้ประกอบกิจการอู่เรือ เพื่อให้ผู้ประกอบการขนาดเล็กสามารถมาขอจดทะเบียนได้ ประกอบกับองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชยนาวียังไม่เหมาะสมกับการส่งเสริมกิจการพาณิชยนาวีในส่วนของการเสนอนโยบายและแผนการพัฒนาการพาณิชยนาวี แผนการจัดระบบการขนส่งที่เชื่อมโยงกับการขนส่งทางทะเล และการกำหนดบริเวณหรือทำเลในการตั้งท่าเรือ สมควรปรับปรุงองค์ประกอบ และคุณสมบัติ

ของคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชยนาวีให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕[12]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติแห่งมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้น

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๓๙ เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้รัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ประกอบกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้กำหนดให้มีการปรับปรุงกฎหมายในการกำหนดโทษอาญาให้เหมาะสมกับสภาพความผิดหรือกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด และฐานะของผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร หรือต้องรับภาระในการรับโทษที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน เนื่องจากกรณีที่กฎหมายกำหนดโทษปรับ ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมสามารถชำระค่าปรับได้ แต่ผู้มีฐานะยากจนและไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระค่าปรับได้จะถูกกักขังแทนค่าปรับอันกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างรุนแรง ประกอบกับเมื่อคำนึงถึงข้อห้ามหรือข้อบังคับที่กฎหมายกำหนดให้ประชาชนต้องปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติแล้ว จะพบว่ามีข้อห้ามหรือข้อบังคับจำนวนมากอาจรุกล้ำเข้าไปในสิทธิพื้นฐานหรือสร้างภาระอันเกินสมควรแก่ประชาชน และนับวันจะมีกฎหมายตราออกมากำหนดการกระทำให้เป็นความผิดมากขึ้น หลายกรณีทำให้ประชาชนกลายเป็นผู้กระทำความผิดเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ บางกรณีกระทำไปเพราะความยากจนเหลือทนทาน และเมื่อได้กระทำความผิดแล้ว ก็ต้องถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น ถูกจับกุม คุมขัง พิมพ์ลายนิ้วมือ และลงบันทึกประวัติอาชญากรเป็นประวัติติดตัวตลอดไป และในที่สุดไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ กระบวนการที่กล่าวมาย่อมสร้างรอยด่างให้เกิดแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้ามีทางใดที่จะป้องกันมิให้ประชาชนจะต้อง

ตกเข้าสู่กระบวนการนั้นได้ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและขจัดความเหลื่อมล้ำในสังคมลงได้ตามสมควร แม้ว่าการกำหนดมาตรการอันเป็นโทษที่ผู้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีเพื่อให้กฎหมายมีสภาพบังคับ แต่โทษนั้นก็ไม่จำเป็นต้องใช้โทษอาญาเสมอไป ซึ่งนานาประเทศได้เริ่มปรับเปลี่ยนบทลงโทษจากความผิดอาญาเป็นมาตรการอื่นที่มิใช่โทษอาญามากขึ้น รวมทั้งการใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษทางอาญา เช่น การคุมประพฤติกรณีจึงสมควรที่ประเทศไทยจะพัฒนากฎหมายไทยให้สอดคล้องกับนานาประเทศ และเกิดประโยชน์แก่ประชาชนยิ่งขึ้น โดยปรับเปลี่ยนโทษอาญาบางประการที่มุ่งต่อการปรับเป็นเงินตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ เปลี่ยนเป็นมาตรการปรับเป็นพินัยที่สร้างขึ้นใหม่ไม่ให้มีสภาพเป็นโทษอาญา โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้ใช้ดุลพินิจกำหนดค่าปรับที่ต้องชำระให้เหมาะสมกับสภาพความร้ายแรงแห่งการกระทำและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดให้สอดคล้องกัน และในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่มีเงินชำระค่าปรับ อาจขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับได้ โดยไม่มีการกักขังแทนค่าปรับดังเช่นที่เป็นอยู่ในคดีอาญา การเปลี่ยนสภาพบังคับไม่ให้เป็นโทษอาญาโดยกำหนดวิธีการดำเนินการขึ้นใหม่เป็นการเฉพาะนี้ ย่อมจะช่วยทำให้ประชาชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการทางอาญาและไม่มีประวัติอาชญากรรมติดตัวอีกต่อไป การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จะเป็นกลไกทางกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย นอกจากนั้น สำหรับกฎหมายบางฉบับที่กำหนดให้มีโทษทางปกครอง แต่บัญญัติให้ฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญาเพื่อบังคับชำระค่าปรับทางปกครองไว้แล้ว สมควรเปลี่ยนโทษดังกล่าวเป็นมาตรการปรับเป็นพินัยเช่นเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สุวิษา / Maker

13 กันยายน 2566

อรญา / Checker

14 กันยายน 2566

สถาพร / Authorizer

24 ตุลาคม 2566

[1] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๕/ตอนที่ ๑๔๓/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๑

[2] มาตรา ๔ นิยามคำว่า "การขนส่งทางทะเล" แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘

[3] มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘

[4] มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘

[5] มาตรา ๑๐ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘

[6] มาตรา ๑๑ (๑/๑) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘

[7] มาตรา ๑๑ (๑/๒) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘

[8] มาตรา ๑๑ (๙) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘

[9] มาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘

[10] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

[11] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒/ตอนที่ ๑๐๙ ก/หน้า ๑/๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

[12] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙/ตอนที่ ๖๖ ก/หน้า ๒๒/๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕